

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

ДЕПАРТАМЕНТ ПО СПОРТ

КАТЕДРА „ИНДИВИДУАЛНИ СПОРТОВЕ И РЕКРЕАЦИЯ“

РЕЦЕНЗИЯ

на проф. Петър Александров Банков, доктор, на дисертационния труд на Василеса Йорданова Калайкова, докторант на самостоятелна подготовка на тема: „Мениджмънт на методика за силова подготовка на ученици от спортни училища“, за присъждане на Образователната и научна степен „Доктор“. Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... /Методика на обучението по физическо възпитание/

Научен ръководител: проф. Анжелина Янева, доктор

1. Данни за докторанта

Василеса Йорданова Калайкова последователно завършва: ССУ „Чавдар“, специалност плуване – гр. София (1984 г.); НСА „Васил Левски“ (ВИФ „Георги Димитров“) - Магистър, специалности: „Учител по физическо възпитание“ и „Методист по лечебна физкултура“ – гр. София (1988 г.); СУ „Св. Климент Охридски“; („Физическо възпитание и спорт“ – IV и V клас квалификация – гр. София (2015 г.); НСА „Васил Левски“, СДК „Теория и методика на спортната тренировка“, „Инструменти за оценка и самооценка на дейността на учителя“ (2015 г.).

Продължителна и разнообразна е специализираната професионална трудова дейност на докторанта. Включва: кинезитерапевт в ДФС „Левски“ – гр. София (1988 г.); треньорска дейност в: УСШ „Младост“ – гр. София (1988-2000 г.); методист – треньор в ССУ „Чавдар“ – гр. София (2000-2001 г.); учител по плуване в ОДЗ: № 16 – гр. София (2000-2001 г.); № 79 – гр. София (2001-2002 г.);

старши преподавател в СУ „Ген. Владимир Стойчев” – гр. София (2002-2017 г.) – общо 29 години.

Василеса Калайкова притежава добра специализирана образователна квалификация. Като спортен специалист-преподавател и треньор по учебно-тренировъчна подготовка и по плуване осъществява продължителна непрекъсната дейност в системата. Това е солидно основание и предпоставка да се заема с успешно реализиране на дисертационния труд.

2. Данни за дисертационния труд

Дисертационният труд на Василеса Калайкова на тема: „Мениджмънт на методика за силова подготовка на ученици в спортни училища” е разработен в обем от 166 стандартни страници. Съдържа: увод; четири глави: постановка на проблема (теоретико-методически основания); методология на изследването; резултати и анализ; изводи и препоръки; приложения – 3. Съдържанието на труда е представено и онагледено в 34 таблици, 33 графики и 5 фигури.

В библиографията са включени 111 литературни и документални източници. От тях на кирилица – 96 и 15 на латиница (интернет сайтове).

Подчертавам – компетентно разработената структура на дисертационния труд – балансирана и представени в логическа последователност отделните части на дисертационния труд.

Проблемът за усъвършенстване на силовата подготовка на ученици в спортните училища има съвременно, непреходно значение. В тази връзка теоретичното и научно-приложното изследване е в съответствие с утвърдените от Министерството на физическото възпитание и спорта – „Система за оценяване на резултатите по спортна подготовка на учениците в спортните училища”, с участие на НСА „Васил Левски” (2012 г.), както и от Министерство на младежта и спорта – „Учебна програма по спортна подготовка за спортните училища по 32 вида спорт”, вкл. по борба, волейбол и гребане (2016 г.).

3. Анализ на съдържанието, резултатите и приносите на дисертационния труд

Целта на изследването – „Усъвършенстване на методиката на силовата подготовка в спортните училища, чрез въвеждане на мениджърски подход в обучението и тренировката“. За изпълнението на целта са формулирани във взаимна връзка 5 научно-изследователски задачи.

Компетентно в детайли е представен комплекс от ползваните научни методи: теоретични (теоретичен анализ и за допитване); педагогически (наблюдение, експеримент, моделиране); математико-статистически (анализи – вариационен, персентилен, алтернативен, параметрични и непараметрични критерии за проверка на статистическите хипотези). Иновация е проектираната експериментална методика за оптимизиране на силовата подготовка на учениците за постигане на връзка между тренировъчната и мениджърската работа на учителя – треньор.

Обект на изследването – 56 ученици на възраст от 14-16 години, практикуващи спортовете – борба, волейбол и гребане в спортното училище „Ген. Владимир Стойчев“ – гр. София. Учениците са разпределени в експериментална и контролни групи, съответно 36 и 20. В съответствие със спецификата на спортовете е приложен комплекс от упражнения.

В глава първа на дисертационния труд (8-55 стр.) са представени компетентни анализи (в ретроспективен и диагностичен аспект), чрез които докторантът обосновава теоретично-методически основи на формулиране на научния проблем и хипотезата на изследването.

Поставя акцента върху: същността и особеностите на спортната дейност в спортните училища в България (като пример СУ „Ген. Владимир Стойчев“); някои по-значими изследвания върху силовата подготовка на учащите се. Особено внимание е отделено на: спецификата на мениджърските аспекти в организирането на

самостоятелната функционална подготовка в контекста на съвременните технологии; функционалната подготовка в спорта (в образователен и обучителен аспект); възможности за съвместяване на мениджърската и треньорската работа на учителя-треньор по борба, волейбол и гребане за разкриване на възможности за модернизиране и оптимизиране на ролята (чрез самодисциплина и самоконтрол) на учениците в процеса на формиране и реализация на силовата подготовка.

В глава трета (88-144 стр.), с приложение на математико-статистически методи, са направени анализи на резултатите от изследването. Те отразяват: **първо** – същността и възможностите за приложение на персентилния метод за създаване на нормативна база на изследвания в спорта гребане, вкл. контролни измервания с теста на гребен ергометър и с теста „Изтегляне на щанга 40 кг от лицев лег за 4 минути” (брой); **второ** – анализа на резултатите от експеримента на спорта борба, т.е. на приложението на 10 теста, чрез които се оценява развитието на силовата издръжливост; **трето** – нормативна база за оценка на резултатите в тестовете за контрол в спорта борба (6 теста); **четвърто** – анализ на резултатите от експеримента за спорта волейбол (6 теста), на тази основа е разработена нормативна база за оценка на постиженията в тестовете за контрол в спорта волейбол. Докторантът доказва, че сравнението на резултатите на експерименталната и контролната групи, позволява да се приема за вярна работната хипотеза, че новата методика на тренировка, в която акцентът се поставя върху самообучението и самоконтрола на учениците от спортните училика, е първостепенен фактор за постигане на по-високи постижения в трите изследвани спорта – гребане, борба и волейбол.

По темата на дисертационния труд докторантът има 3 публикации (една под печат), в които е първи автор. Те са свързани с: модела на програма за самостоятелна силова подготовка в условията

на спортните училища; приложението на мениджърски подход и дигитализация на силовата подготовка.

Краен продукт на изследването са разработените оригинални модели: „Управление на процеса на подготовка“, „Частни функции на ученика-спортист“, „Взаимодействие между учител-треньор и ученик-спортист“, „Информационен комуникативен модел на мениджърските взаимодействия“, „Път за делегиране на пълномощия за самоконтрол“. Чрез тях се обуславя значението на взаимодействията между основните субекти и обекти на силовата подготовка на ученици в спортните училища.

Изводите и препоръките прецизно отразяват постигнатите теоретични и научно-приложни резултати на дисертационния труд.

Авторефератът в обем от 43 стандартни страници, онагледен с 14 графики, 17 таблици и 2 фигури отразява прецизно и балансирано структурата и съдържанието на отделните части на дисертационния труд.

Някои препоръчителни бележки, които не намаляват постигнатите резултати и приноси на труда. Те са: целесъобразно би било да се проектира теоретичен модел на анкетните проучвания; в глава първа проучените и анализирани източници, би следвало да се посочат еднозначно като автор, година на публикацията, т.е. на много места са посочени като пореден номер в библиографията.

Въпрос към докторанта: Възможно ли е проектираната методика за силова подготовка за ученици в спортните училища да се приложи при други спортове?

Основни приноси на дисертационния труд: предоставена е актуална научно-приложна информация със значение за практиката – за ефективен мениджмънт на методика за силова подготовка на ученици в спортните училища; успешно е експериментиран метод за алгоритмично дозиран и самостоятелен контрол на натоварването в процеса на силовата подготовка на учениците; за първи път на научна основа е създадена технология с акцент – самоконтрол и вземане на

решения за мениджмънт на самостоятелна силова подготовка на ученици в спортните училища; изследвано е отношението на ученици към приложение на специализирана методика за силова подготовка в спортовете: борба, волейбол и гребане; иновационен подход в изследване на модели за информационно-комуникационно взаимодействие между учител-треньор и ученик-спортист; постигната е взаимовръзка между учебно-тренировъчен, социален и мениджърски аспект в процеса на изследването, което е един от основните фактори за оптимизиране силовата подготовка на ученици в спортни училища.

4. Заключение

Процедурата по обучението и подготовката на докторанта, разработката и вътрешната защита на дисертационния труд са в съответствие с изискванията на: Закона за развитието на академичния състав в Република България; Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България; Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Въз основа на гореизложеното в рецензията с убеденост предлагам на членовете на Научното жури да решат: присъждат на Василеса Йорданова Калайкова – Образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт)“.

25.05.2018 г.

София

Рецензент:

проф. Петър Александров Банков, д-р